

**OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU
KNIŽNIČNO-INFORMAČNÉ ŠTÚDIÁ**

Platný od: 21.2.2017

(a) Názov študijného odboru: Knižnično-informačné štúdiá (anglický názov "Library and Information Studies")

(b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný odbor **Knižnično-informačné štúdiá** sa môže podľa Sústavy študijných odborov vydanej rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090/2002-sekr. zo dňa 16. decembra 2002 študovať v:

- *prvom stupni* vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou štúdia **3** roky
- *druhom stupni* vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia **2** roky;

Predpokladá sa, že absolvent skončil prvostupňové štúdium v študijnom odbore Knižnično-informačné štúdiá alebo v niektorom príbuznom študijnom odbore. Pre uchádzačov, ktorí ukončili prvostupňové vzdelanie v niektorom vzdialenejšom odbore, možno navrhnúť študijný program so štandardnou dĺžkou **3** roky.

- *treťom stupni* vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou **3** roky.

(c) Obsah študijného odboru:

(c1) Všeobecná časť

Študijný odbor sa zameriava na prípravu odborníkov v oblasti rozvoja a využívania metód výberu, akvizície, organizácie, uchovávanía, vyhľadávania, distribúcie a využívania informačných zdrojov, organizácie poznania, tvorby a uplatňovania informačnej politiky a podpory informačnej spoločnosti.

Absolventi študijného odboru Knižničné a informačné štúdiá sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa vzdelania profesie:

- knihovník (librarian), informačný špecialista (information specialist) - 1. stupeň,
- vedúci knihovník (head librarian), informačný analytik (information analyst), informačný manažér (information manager) - 2. stupeň,
- vedecký pracovník v oblasti knižničnej a informačnej vedy (scientist in library and information science) - 3. stupeň.

Knihovník alebo informačný špecialista - ovláda teoretické a metodologické základy knižničnej a informačnej vedy, informačných technológií, sociálnej komunikácie, bibliografie, dokumentológie, organizácie poznania, bibliopedagogiky, informačnej analýzy a informačného manažmentu na úrovni umožňujúcej profesionálne vykonávať knižnično-informačné procesy.

Vedúci knihovník, informačný analytik a informačný manažér - je (okrem vyššie uvedených poznatkov a zručností) schopný tvorivo aplikovať teoretické poznatky knižnično-informačnej vedy a praxe najmä v oblasti tvorby knižnično-informačných fondov, lokálnych a globálnych informačných zdrojov, analyticko-syntetického spracovania dokumentov a informačných zdrojov, tvorby a využívania informačných jazykov, informačného prieskumu a navigovania v informačných zdrojoch, manažmentu knižníc a knižnično-informačných služieb, tvorby a manažmentu knižnično-informačných systémov a informačnej výchovy.

Vedecký pracovník v oblasti knižničnej a informačnej vedy - ovláda metódy výskumu, vývoja a koncepcnej práce v odbore s orientáciou napr. na knižnično-informačné systémy, informačnú analýzu, informačný manažment, manažment znalostí, historické knižničné fondy ap.

Indikátory študijného odboru

- Študijné programy 1. stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 3 roky obsahujú 180 ETCS kreditov. Pre akceptáciu študijného programu v študijnom odbore Knižnično-informačné štúdiá, **musí** študijný program **obsahovať najmenej 108 ECTS kreditov** z tém jadra študijného odboru Knižnično-informačné štúdiá. Študijné programy jedného študijného odboru **sa musia líšiť najmenej v 1/5 rozsahu** študijných programov navzájom, t.j. v rozsahu **36 ETCS kreditov**.
- Študijné programy 2. stupňa vysokoškolského vzdelávania so štandardnou dĺžkou 2 roky obsahujú 120 ETCS kreditov. Pre akceptáciu študijného programu v študijnom odbore Knižnično-informačné štúdiá, **musí** študijný program **obsahovať najmenej 60 ECTS kreditov** z tém jadra študijného odboru Knižnično-informačné štúdiá. Študijné programy jedného študijného odboru **sa musia líšiť najmenej v 1/5 rozsahu** študijných programov navzájom, t.j. v rozsahu **24 ETCS kreditov**.
- Študijné programy 3. stupňa vysokoškolského vzdelávania obsahujú pomer študijnej a vedeckej časti študijného programu 1:2. O akceptácii študijného programu v študijnom odbore rozhoduje Ministerstvo školstva SR (priznaním práva dizertačnú skúšku, záverečnú skúšku vo forme obhajoby dizertačnej práce a priznaním práva Vedeckej rade fakulty udeľovať vedecko-akademický

titul „philosophiae doctor -PhD.“).

(c2) Opis prvého stupňa

Absolventi odboru Knižničné a informačné štúdia (1. stupeň) sú pripravovaní na zvládnutie teoretických a metodologických základov knižničnej a informačnej vedy, informačných technológií, sociálnej komunikácie, knižnej kultúry, ochrany dokumentov, bibliografie, odbornej dokumentácie a dokumentológie, organizácie poznania, bibliopedagogiky, informačnej analýzy a informačného manažmentu. Majú schopnosti aplikovať teoretické poznatky v knižnično-infomačnej praxi s využitím moderných informačných a komunikačných technológií. Ovládajú informačné technológie, metódy a nástroje na tvorbu a budovanie knižnično-informačných fondov, analýzu informačných potrieb, vyhľadávanie informácií, analýzu informačných zdrojov, sprostredkovanie informácií a poznatkov používateľom.

Teoretické vedomosti (1. stupeň)

Absolvent 1. stupňa (Bc.) knižnično-infomačných štúdií

- získa a pochopí teoretické a metodologické základy knižničnej a informačnej vedy,
- pochopí princípy a funkcie informačných a komunikačných technológií,
- vie aplikovať teoretické poznatky odboru na praktickej a metodickej úrovni.

Praktické schopnosti a zručnosti (1. stupeň)

Absolvent 1. stupňa (Bc.) knižnično-infomačných štúdií získa schopnosť

- samostatne vykonávať odbornú knižnično-informačnú činnosť,
- individuálne pracovať so skupinami občanov, vrátane občanov so špecifickými potrebami,
- podieľať sa na tvorbe a realizácii akvizičného programu knižnično-informačnej inštitúcie,
- zabezpečovať medziknižničné informačné služby na celoštátnej aj medzinárodnej úrovni,
- vykonávať metodickú, prieskumnú a analytickú činnosť,
- využívať najmodernejšie informačné a komunikačné technológie,

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (1. stupeň)

Absolvent 1. stupňa (Bc.) knižnično-informačných štúdií dokáže

- prezentovať a vysvetľovať otázky a princípy informačnej spoločnosti používateľom knižničných a informačných inštitúcií,
- organizovať si vlastné vzdelávanie,
- udržiavať kontakt s najnovšími poznatkami a vývojovými trendmi v odbore.

Vymedzenie jadra znalostí (1. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (1. stupeň)

- Dejiny knižníc a knižnej kultúry
- Knižnično-informačné zdroje a fondy 1 (primárne zdroje)
- Informačné a komunikačné technológie
- Knižnice a informačné inštitúcie v sociálnej komunikácii

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 1. roku štúdia.

- Knižnično-informačné zdroje a fondy 2 (sekundárne a terciárne zdroje)
- Organizácia poznania
- Manažment informačných zdrojov a knižnično-informačných služieb
- Vyhľadávanie informácií
- Čitatelia a používatelia knižníc a informačných inštitúcií

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 2. roku štúdia.

- Informačná výchova
- Informatizácia spoločnosti a internet
- Organizácia a riadenie knižníc
- Záverečná práca - štátna skúška (Bc.)

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 3. roku štúdia.

Ďalšie témy jadra znalostí študijného odboru (1. stupeň)

- Bibliografia (vrátane spracovania starých tlačí)
- Legislatíva v odbore

Znalosti uvedené v korpuse musia byť súčasťou každého študijného programu v odbore Knižnično-informačné štúdiá. Študijný program musí pokrývať celý obsah

študijného odboru. Hĺbka rozpracovania môže byť rôzna, nie však menej ako sa vyžaduje v jadre.

Indikátorom priznania spôsobilosti inštitúcie priznávať akademický titul „bakalár“ je kumulatívna hodnota kreditov na úrovni 3/5 celkového počtu ECTS kreditov, zodpovedajúcich 100% ECTS kreditov študijného odboru.

Štátna skúška (1. stupeň)

- obhajoba záverečnej práce (abstrakt v jazyku anglickom), rozsah práce študenta v kreditovom vyjadrení musí byť úmerný významu z hľadiska príspevku profilu absolventa,
- overenie spôsobilosti riešiť projektové a analytické zadania,
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru Knižnično-informačné štúdiá.

(c3) Opis druhého stupňa

Absolventi odboru Knižničné a informačné štúdiá (2. stupeň) sú pripravovaní na zvládnutie teoretických a metodologických základov knižničnej a informačnej vedy, informačných technológií, sociálnej komunikácie, knižnej kultúry, ochrany dokumentov, bibliografie, odbornej dokumentácie a dokumentológie, organizácie poznania, bibliopedagogiky, informačnej analýzy a informačného manažmentu. Majú schopnosti tvorivo aplikovať teoretické poznatky v knižnično-informačnej praxi s využitím moderných informačných a komunikačných technológií najmä v oblasti tvorby knižnično-informačných fondov, lokálnych a globálnych informačných zdrojov, analyticko-syntetického spracovania dokumentov a informačných zdrojov, tvorby a využívania informačných jazykov, informačného prieskumu a navigovania v informačných zdrojoch, manažmentu knižníc a knižnično-informačných služieb, tvorby a manažmentu knižnično-informačných systémov a informačnej výchovy.

Ovládajú informačné technológie, metódy a nástroje na tvorbu a budovanie knižnično-informačných fondov, analýzu informačných potrieb, vyhľadávanie informácií, analýzu informačných zdrojov, sprostredkovanie informácií a poznatkov používateľom.

Teoretické vedomosti (2. stupeň)

Absolvent 2. stupňa (Mgr.) knižnično-informačných štúdií

- ovláda teoretické a metodologické nástroje knižničnej a informačnej vedy,
- vie aplikovať teoretické poznatky odboru na úrovni ich praktickej aplikácie, metodického usmerňovania a ich ďalšieho rozvoja,
- kriticky analyzuje koncepty, princípy a metódy v odbore s cieľom zdokonaľovania metodológie knižnično-informačnej činnosti,
- dokáže tvoriť koncepcie odborných knižnično-informačných činností, spracúvať analytické, metodické a rozvojové materiály, formovať a uplatňovať informačnú politiku na úrovni inštitúcie, regiónu a štátu,
- vie aplikovať a modifikovať medzinárodné a národné normy a odporúčania v knižnično-informačnej činnosti,
- vie analyzovať a udržiavať kontakt s najnovšími poznatkami a vývojovými trendmi v odbore, podieľať sa na výskume a vývoji, aplikovať najnovšie poznatky knižničnej a informačnej vedy do praxe.

Praktické schopnosti a zručnosti (2. stupeň)

Absolvent 2. stupňa (Mgr.) knižnično-informačných štúdií získa schopnosť

- koncepcne usmerňovať a riadiť knižnično-informačné inštitúcie a systémy,
- metodicky usmerňovať a riadiť knižnično-informačné a medziknižničné služby na celoštátnej aj medzinárodnej úrovni,
- pracovať so skupinami používateľov jednotlivých typov knižníc a podieľať sa na ich informačnej výchove
- budovať a sprístupňovať informačné bázy dát na odborovej, regionálnej, celoštátnej i medzinárodnej úrovni,
- analyzovať, projektovať a riadiť knižnično-informačné systémy na úrovni organizácie, regiónu a štátu, podieľať sa na tvorbe a využívaní medzinárodných knižnično-informačných systémov,
- analyzovať štruktúru a obsah informačných zdrojov a dokumentov a navrhovať informačné modely pre knižnično-informačné systémy
- koncepcne pripravovať, vytvárať zásady a realizovať akvizičný program knižnično-informačnej inštitúcie,
- komplexne zabezpečovať správu, spracovanie, sprístupňovanie a výskum historických knižničných fondov.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (2. stupeň)

Absolvent 2. stupňa (Mgr.) knižnično-informačných štúdií dokáže

- prezentovať a vysvetľovať otázky a princípy informačnej spoločnosti a pôsobiť používateľom knižničných a informačných inštitúcií,
- efektívne pracovať ako jednotlivec, ako člen tímu a ako vedúci výskumného tímu,
- dodržiavať etické princípy informačnej profesie a podieľať sa na ich tvorbe a

zdokonaľovaní,

- analyzovať a udržiavať kontakt s najnovšími poznatkami a vývojovými trendmi v odbore a organizovať si vlastné vzdelávanie.

Vymedzenie jadra znalostí (2. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (2. stupeň)

- Teoretické základy knižničnej a informačnej vedy 1 (knižnice v informačnej spoločnosti)
- Bibliografia (teória, štruktúry záznamov, modely dát)
- Základy manažmentu
- Teória informačných systémov
- Organizácia poznania (indexovanie, tvorba abstraktov, tvorba informačných produktov, teória informačných jazykov)

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 1/2 ECTS kreditov študijného programu 1. roku štúdia

- Teoretické základy knižničnej a informačnej vedy 2 (teória informačnej vedy)
- Bibliometria a informetria
- Informačná architektúra a metodológia tvorby www-stránok
- Projektovanie informačných systémov
- Metodológia výskumu v odbore
- Diplomová práca - štátna skúška Mgr.

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 1/2 ECTS kreditov študijného programu 2. roku štúdia

Ďalšie témy jadra znalostí študijného odboru (2. stupeň)

- Manažment knižníc
- Digitálne knižnice
- Manažment záznamov
- Manažment poznatkov
- Dokumentácia kultúrneho dedičstva
- Ochrana dokumentov
- Biografistika
- Legislatíva a šandardizácia v odbore
- Vedecká komunikácia (tvorba a vydávanie vedeckých a odborných dokumentov, distribúcia, prezentácia a využívanie vedeckých a odborných poznatkov)

Znalosti uvedené v korpuse musia byť súčasťou každého študijného programu v odbore Knižnično-informačné štúdiá. Študijný program musí pokrývať celý obsah

študijného odboru. Hĺbka rozpracovania môže byť rôzna, nie však menej ako sa vyžaduje v jadre.

Indikátorom priznania spôsobilosti inštitúcie priznávať akademický titul „magister“ je kumulatívna hodnota kreditov na úrovni 1/2 celkového počtu ECTS kreditov, zodpovedajúcich 100% ECTS kreditov študijného odboru.

Štátna skúška (2. stupeň)

- obhajoba diplomovej práce (abstrakt v jazyku anglickom),
- overenie spôsobilosti riešiť projektové a analytické zadania,
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru Knižnično-informačné štúdiá.

(c4) Obsah tretieho stupňa

Absolventi odboru Knižničné a informačné štúdiá (3. stupeň) ovládajú vedecké metódy výskumu a vývoja s orientáciou na rôzne oblasti knižničnej a informačnej vedy, napr. na knižnično-informačné systémy, analýzu a manažment informácií a poznatkov, organizáciu a riadenie knižnično-informačných inštitúcií, výskum a spracovanie historických knižničných fondov a pod.

Teoretické vedomosti a praktické schopnosti

(3. stupeň)

Absolvent 3. stupňa (PhD.) knižnično-informačných štúdií

- vedecky báda a prináša vlastné riešenia v oblasti knižničnej a informačnej vedy,
- tvorivo prispieva k rozvoju knižničnej a informačnej vedy na úrovni základného aj aplikovaného výskumu,
- je schopný analyzovať stav poznania v odbore a podieľať sa na výskume a tvorbe nových metód a nástrojov knižnično-informačnej činnosti,
- dokáže spracúvať koncepčné a strategické materiály informačnej politiky a rozvoja knižnično-informačnej činnosti,
- dokáže aplikovať metódy a techniky informačnej vedy do rôznych oblastí poznania a praxe.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti (3. stupeň)

Absolvent 3. stupňa (PhD.) knižnično-infomačných štúdií si osvojí

- zásady vedeckej práce so schopnosťou aplikovania výsledkov výskumu do praxe,
- metódy vedeckého formulovania problémov,
- všeobecné etické princípy a zásady vedeckej činnosti.

Vymedzenie jadra znalostí (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (3. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí 3. stupňa (PhD.) sú viazané na Knižničnú a informačnú vedu.

Študijná časť:

Rámcové témy sú zamerané na vybrané state z týchto disciplín :

- Metodológia výskumu v knižničnej a informačnej vede
- Systémy a metódy kvantifikácie v odbore
- Teória informačných systémov a projektovanie
- Semiotické výskumy
- Sieťová komunikácia a externé informačné zdroje
- Dejiny knihy a knižnej kultúry

Vedecká časť:

- Výskum aktuálneho otvoreného vedeckého problému v odbore alebo aplikácia metód a techník knižničnej a informačnej vedy do rôznych oblastí vedeckého bádania
- Zásady vedeckej práce, vedecké formulovanie problému, etické a spoločenské aspekty vedeckej práce, prezentácia výsledkov, rozvoj študijného odboru a prínos pre prax.

Znalosti uvedené v jadre majú rozsah 1/3 v študijnej časti a 2/3 vo vedeckej časti. Dizertačná skúška a obhajoba dizertačnej práce musí spĺňať kritérium preukázania schopnosti samostatného získavania teoretických a praktických poznatkov.

(d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

Študijný odbor sa zameriava na prípravu profesionálov v oblasti: i) rozvoja a využívania metód výberu, akvizície, organizovania, uchovávanía, vyhľadávania,

distribúcie a využívania informačných zdrojov, ii) organizácie poznania a navigovania vo svete informácií, iii) tvorby a uplatňovania informačnej politiky a všestrannej podpory informačnej spoločnosti iv) podpory informačnej výchovy a v) skúmania a spracúvania historických knižničných fondov. Táto široká oblasť knižnično-informačných činností predpokladá pomerne veľkú potrebu profesionálov. Absolventi sa uplatnia najmä v týchto typoch inštitúcií: verejné knižnice, vedecké knižnice, akademické knižnice, špeciálne a historické knižnice, kultúrne pamäťové inštitúcie, informačné agentúry a pracoviská, informačné analytické a dokumentačné strediská, vedeckovýskumné a vývojové pracoviská (informačné zabezpečenie výskumu), vedeckovýskumné pracoviská v oblasti knižničnej a informačnej vedy, informačného vzdelávania a knižnej kultúry.

(e) Príklady podobných študijných odborov v zahraničí:

Dánsko -Royal School of Library and Information Science (BA Information Studies MLISc Library and Information Science), **Švédsko** - Univesity College, Borås (BC Library and Information Science; MA Library and Information Science; PhD Library and Information Science), **Fínsko** - University of Tampere (BC Information Studies; MA Information Studies; PhD Information Science), **Veľká Británia** - University of Sheffield (BSc Information Management; MA Librarianship; MSc Information Management; MSc Information Systems; PhD/MPhil Library and Information Science), University of Strathclyde - Glasgow (MSc Library and Information Studies; PhD Library and Information Science), University of Wales - Aberystwyth (BSCEC Information and Library Studies; BSCEC Information Management; MSCEC Information and Library Studies), Robert Gordon University - Aberdeen (MSc Information Management; MSc Information and Library Studies), University of Northumbria at Newcastle(BSc Information and Library Management; MA/MSc Information Studies; MA/MSc Information and Records Management), Loughborough University (BA Library and Information Management; BA Information and Library Studies; MA/MSc Information and Library Studies), **Česká republika** - Univerzita Karlova (Bc. Informační studia a knihovnictví; Mgr. Informační studia a knihovnictví; PhD. Informační věda). **USA** - (MSc Libray and Information Science; PhD Libray and Information Science), University of North Carolina (BC Information Systems; MSc Information Science; MSc Library Science; PhD Information and Library Science), University of Maryland (MSc Library Science; PhD Library and Information Science), San José State University (MA Library and Information Science), Catholic University of America (MSc Library Science), Simmons College Boston (MS Library and Information Science), University of Southern Mississippi (BA Library and Information Science; MA Library and Information Science), Indiana University (MS Information Science; MS Library Science; PhD Information Science), **Kanada** - Université de Montréal (MSc Sciences de l'information; PhD Sciences de

l'information).

(f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

V sústave študijných odborov Slovenskej republiky nie je žiadny študijný odbor, ktorý by obsahoval viac ako 15% príbuzných alebo rovnakých predmetov ako knižnično-informačné štúdiá. Niektoré predmety alebo ich časti môžu byť príbuzné so študijnými odbormi 2.1.10 Archívniectvo, 2.1.11 Pomocné vedy historické, 3.2.1 Žurnalistika, 3.2.3 Masmediálne štúdiá, 9.2.6 Informačné systémy, 9.2.9 Aplikovaná informatika.